

Jämtlands gymnasieförbund

info@jgy.se

2020-01-13

1 (20)

Dnr-SI 2019:6938

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Jämtlands Gymnasium, Åre i Åre kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Jämtlands Gymnasium (JGY), Åre avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier *i hög utsträckning*, *i flera delar* eller *i låg utsträckning*. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i låg utsträckning* eller *i flera delar* anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Jämtlands Gymnasium, Åre i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr *i flera delar* skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärare och övrig personal analyserar såväl kunskaps- och värdegrundsresultat i förhållande till verksamhetens förutsättningar och undervisningens genomförande samt identifierar utvecklingsområden. I detta ingår att formulera och fastställa tydliga och utvärderingsbara mål för skolans utvecklingsarbete.

Undervisning

Undervisningen främjar *i hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i *hög utsträckning* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i *flera delar*, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger alla lärare förutsättningar att samverka kring bedömning och betygssättning samt ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och sätta likvärdiga betyg.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 3 augusti 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:6938) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr *i flera delar* skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Granskningen visar att rektorn har skapat förutsättningar för lärarna att samverka och bedriva kollegialt lärande och att rektorn ser till att obehöriga lärare får en planerad introduktion. Rektorn försäkrar sig om att det utvecklingsarbete och kollegiala lärande som sker i organisationen också kommer eleverna till del. Rektorn säkerställer även att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas samt leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Granskningen visar dock att rektorn endast i begränsad omfattning följer upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat. Rektorn följer visserligen upp och analyserar resultatet av värdegrundsarbetet men de utvecklingsområden och insatser som identifierats och initierats saknar tydliga målformuleringar. Utvecklingsarbetet saknar en tydlig koppling till vad en analys av helheten påvisat för orsaker till ej tillfredställande resultat. Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn inleder ett utvecklingsområde i denna del.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Rektorns ledning och organisation av det pedagogiska arbetet

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Granskningen visar att rektorn har skapat förutsättningar för lärarna att samverka och bedriva kollegialt lärande. Det framgår att rektorn har förändrat delar av mötesstrukturen i syfte att avsätta mer tid till kollegialt lärande. Skolan har en tydlig mötesstruktur där det framgår vad olika möten har för syften och till viss del planerat innehåll samt vilka som ska delta. Rektorn har organiserat den formella samverkan så att det finns forum där lärarna kan samverka med varandra och med elevhälsans kompetenser. De mötesformer som är organiserade i ett rullande fyraveckorsschema är arbetsplatsträff (APT), arbetslagmöte, ämnesträff och enhetsträff. Utöver det finns även arbetslagmöten, elevhälsomöten där rektorn och elevhälsans funktioner träffas varannan vecka samt möten där mentorer och elevhälsoteamet möts. Rektorn leder APT och ibland enhetsträffar. Innehållet på enhetsträffarna, som oftast leds av någon av de fem förstelärarna, planeras utifrån skolans utvecklingsområden och bedrivs genom kollegialt lärande i olika former. Det framgår av intervjuer med lärare och rektorn att

ämnesträffarna till största del saknar syfte och styrt innehåll, att det är tid som rektorn lämnar till lärarna att förfoga över. Flera lärare saknar dessutom ämneskollegor att samverka med under dessa träffar. Rektorn uppger att lärare för de kurser där det finns nationella prov ska använda ämnesträffarna till att bland annat sambedöma och analysera nationella prov.

Det framgår att rektorn ser till att obehöriga lärare¹ får en planerad introduktion. Exempelvis träffas huvudmannens alla nyanställda på JGY i Östersund vid läsårsstart för gemensam genomgång och de får sedan fortsatt en introduktionsvecka på skolan samt en egen mentor i personalgruppen. I granskningen framkommer i flertalet intervjuer och i dokumentstudier att huvudmannen har väl inarbetade rutiner och system. Lärare som arbetat länge vid skolan kan se att det gett positiva effekter för Åre gymnasium att ingå i gymnasieförbundet. Rektorn försäkrar sig om att det utvecklingsarbete och kollegiala lärande som sker i organisationen också kommer eleverna till del i undervisningen. Rektorn följer upp arbetet genom att göra verksamhetsbesök, genom samtal med pedagogerna och elevhälsoteamet samt genom de samtal rektorn har med elever på bland annat elevdemokratiska forum.

Rektorns styrning av skolans arbete med jämställdhet

Rektorn säkerställer att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas samt leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete. Det görs bland annat genom att rektorn bildar sig en uppfattning om i vilken grad skolan genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Rektorn lyssnar på och samtalat med såväl personal- som elevgrupper samt analyserar kunskapsresultat och resultat från elevenkäter uppdelat på kvinnor och män. Rektorn identifierade inför läsåret 2018/19 jämställdhet och normkritiskt förhållningssätt som ett av skolans utvecklingsområden och påbörjade därefter ett utvecklingsarbete inriktat på att höja personalens medvetenhet och kompetens. Arbetets syfte var att, genom direkta insatser i värdegrundsarbetet och utbildningen i stort, främja jämställdheten samt att säkerställa alla elevers förutsättningar utifrån ett könsperspektiv. Av granskningen framgår sammantaget att ett jämställdhetsperspektiv integreras i så väl undervisningens genomförande och elevhälsans förebyggande insatser som i de utvecklingsinsatser som genomförs på skolan. Exempel på insatser som genomförts hittills är arbete i alla klasser med ett koncept för jämställdhet och mot våld bland unga och en temadag för alla elever och personal i HBTQ-frågor. Lärarna har diskuterat och problematiserat sin egen medvetenhet och hur de själva förhåller sig i sin egen

¹ Enligt Skolverkets statistik är andelen legitimerade och behöriga lärare på skolan 44,6 procent läsåret 2018/2019 att jämföra med andelen legitimerade och behöriga lärare i riket som är 81,4 procent.

praktik, om det finns skillnader i bemötande av och förväntningar på elever utifrån kön. Exempelvis har flera lärare deltagit i träffar om normkritiskt förhållningssätt arrangerat av Länsstyrelsen. Skolinspektionen får i intervjuer med både lärare och elever en samstämmig bild av att skolan upplevs som jämställd och att det inte spelar någon roll om man är kvinna eller man. Eleverna upplever inga skillnader i bemötande och förväntningar utifrån kön. Bilden bekräftas av elevernas svar i Skolenkäten² våren 2019. Eleverna hade högre indexvärde på påståendena *"I min skola pratar vi om jämställdhet mellan könen"* och *"Mina lärare ger killar och tjejer samma förutsättningar"* jämfört med samtliga medverkande skolenheter.³ Eleverna uppger även i alla intervjuer att kvinnor och män blir likvärdigt bemötta och behandlade på skolan.

Rektorns ansvar för skolans systematiska kvalitetsarbete

Rektorn följer kontinuerligt upp vissa av skolenhetens kunskapsresultat och resultatet av arbetet med värdegrund. Det systematiska kvalitetsarbetet bedrivs enligt en plan för läsåret och är en återkommande punkt i skolans mötesplanering. Uppföljningen av kunskapsresultat begränsas till att jämföra resultat på nationella prov och kursbetyg för att konstatera antal elever som får högre eller lägre kursbetyg jämfört med provbetyg och andel elever som når examensmålen/får studiebevis. Rektorn tar del av de omdömen lärarna skriver vid tre tillfällen varje läsår och genomför klassavcheckningar tillsammans med elevhälsan och mentorer två gånger varje termin. Huvudsakligt fokus är då att på individnivå identifiera de elever som riskerar F i någon kurs och därmed har ett stödbehov. Arbetet med värdegrund följs upp genom elevenkät, klassforum och rektorns samtal med eleverna under exempelvis skolforum. Elevers närvaro följs upp kontinuerligt under läsåret. Genom verksamhetsbesök med efterföljande återkoppling följer rektorn upp undervisningens kvalitet och genomförande. Förutsättningar för undervisningen följer rektorn upp genom samtal med lärare.

Granskningen visar att rektorn analyserar resultatet av arbetet med värdegrund. Exempel på vad som analyseras är elevenkätresultat och elevers närvaro. Analyser görs på enhets- och skolnivå och utifrån kön. Granskningen visar dock vidare att

² Skolinspektionen genomför Skolenkäten som en del av granskningen av skolverksamheten i landet. Enkäten riktar sig till elever, föräldrar och pedagogisk personal och genomförs löpande med en två årsfrekvens för alla skolor. Enkätresultat finns på webbplatsen <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-rapporter-och-beslut-fran-skolinspektionen?sok=SokSE>.

³ Indexvärdet för eleverna vid skolenheten var 7,8 och 9,0 på de två påståendena jämfört med snittet för samtliga medverkande skolenheter som var 6,0 respektive 7,9 (indexvärde 0–10).

rektorn endast i begränsad omfattning analyserar skolenhetens kunskapsresultat. Rektorn beskriver i intervju att hen inte genomför organiserade analystillfällen med personal, men att det sker ett löpande arbete. Vidare framgår att rektorn själv analyserar och har analysfrågor som stöd att utgå ifrån. I intervju med lärare framgår att de inte deltar i några analyser av kunskapsresultat på uppdrag av rektorn. De vet inte heller vilka resultat som ingår i rektorns systematiska kvalitetsarbete och vilka resultat rektorn följer över tid. Vidare framgår att enstaka lärare ibland får specifika frågor från rektorn, exempelvis utifrån låga resultat på nationellt prov i matematik. Elevhälsan uppger dock att de i slutet av läsåret deltar i analys av andel elever som tar examen och får studiebevis. De dokumenterade analyser av elevers kunskapsresultat som Skolinspektionen tagit del av är att beteckna som beskrivning av måluppfyllelse och det framgår inte vilka slutsatser rektorns analyser leder till när det gäller elevers kunskapsresultat. Skolinspektionen anser att avsaknaden av resultatanalyser medför risken att rektorn missar att fånga framgångsfaktorer eller behov av ytterligare utveckling av undervisningens kvalitet kopplat till elevers möjligheter att nå de högre betygen.

Granskningen visar att rektorn förvisso beslutar om utvecklingsområden och följer upp dessa områden genom att jämföra indexvärden i JGY:s årliga elevenkät med föregående års indexvärde. Det framgår dock att rektorn inte formulerar uppföljningsbara verksamhetsmål och vilka önskade effekter utvecklingsarbetet ska leda till. Granskningen visar även att rektorn identifierar utvecklingsområden genom analyser av svaren i elevenkäten och inte utifrån en strukturerad och allsidig analys av helheten där även en analys av kunskapsresultaten i förhållande till den undervisning som sker ingår. Skolinspektionen anser att det försvårar rektorns arbete med att identifiera vad som är de faktiska orsakerna bakom identifierade problem. Det leder i sin tur till svårigheter att formulera de mål och effekter som verksamheten behöver arbeta mot för att åstadkomma önskad resultatförbättring.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan i flera delar uppfyller kvalitetskriterierna inom området *Rektors ledarskap* men att utvecklingsområden finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärare och övrig personal analyserar såväl kunskaps- och värdegrundsresultat i förhållande till verksamhetens förutsättningar och undervisningens genomförande samt identifierar

utvecklingsområden. I detta ingår att formulera och fastställa tydliga och utvärderingsbara mål för skolans utvecklingsarbete.

Rektorns analys av skolenhetens resultat stannar främst vid beskrivningar av hur enkätresultat och kursbetyg i ett fåtal kurser ser ut på skolan och nästan inga orsaker till varför resultaten ser ut som det gör kommer fram. Enligt skollagen ansvarar rektorn för att ett systematiskt kvalitetsarbete på skolenhetsnivå bedrivs, kvalitetsarbetet ska bestå av kontinuerlig planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Det är viktigt att rektorn i sin analys, förutom analys av kunskapsresultat, även kopplar ihop kunskapsresultat med de förutsättningar lärare har för att bedriva undervisning, både vad gäller resurser och kompetens. För att vara säker på att rätt åtgärder sätts in är det väsentligt att veta vilka orsakerna är till varför resultaten ser ut som de gör. Det är även viktigt att, för att kunna följa upp de åtgärder som sätts in, även fundera över vilka effekter som förväntas. Även om det är rektorn som är ansvarig för att ett utvecklingsarbete bedrivs är det viktigt att övrig personal är med i både analys, genomförande och uppföljning. Inte minst är elevhälsan en viktig part i det arbetet då de ofta har en mer övergripande bild eftersom de i de flesta fall har en god insikt i många elevgrupper.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn, tillsammans med hela sin personal, breddar och fördjupar analysen så att de finner såväl utvecklingsområden som framgångsfaktorer. Det innebär att inte stanna vid att konstatera att exempelvis kvinnor har högre studieresultat än män, utan att utvärdera och försöka finna förklaringar till vad det kan bero på. Detta för att i nästa skede kunna komma fram till vilka åtgärder som ska sättas in. Som hjälp i arbetet kan Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete⁴ med fördel användas.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen (2010:2039)

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter,

Gymnasieskolans uppdrag, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas

ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4

Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr 11, 5 Kursplaner

⁴ Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet, Stockholm: Fritzes.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar *i hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att undervisningen är målfokuserad, strukturerad och utgår från läroplanen. Det är tydligt för eleverna vad de ska arbeta med i olika arbetsmoment under lektioner och i huvudsak vad de ska lära sig under en lektion. Undervisningen består av olika typer av uppgifter och aktiviteter så att det i stora delar blir en variation och balans mellan olika arbetsformer och arbetssätt. Eleverna ges ett aktivt lärarstöd så att de förstår, kommer igång med sitt skolarbete och bibehåller sitt engagemang. Undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas utifrån elevernas behov och förutsättningar. Eleverna görs också delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Eleverna får reflektera över sitt eget lärande och de ges i undervisningen strategier för sitt eget lärande. Undervisningen innehåller inslag som bidrar till att stärka elevernas motivation och engagemang.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Undervisningens struktur och variation samt förekomsten av ett aktivt lärarstöd

Undervisningen är varierad. I intervjuer med elever och lärare samt av lektionsobservationer framgår att undervisningen innehåller olika typer av uppgifter och material och att eleverna får arbeta på olika sätt för att skapa variation. Lärarna varvar genomgångar med praktiska övningar och eleverna arbetar med muntliga och skriftliga övningar, läser och ser på film. Eleverna får arbeta såväl individuellt som i grupp. Även redovisningsformer varieras. På alla observerade lektioner var lektionens olika moment anpassade till lektionstiden på ett balanserat sätt som gjorde att eleverna bibehöll engagemang lektionen ut.

Granskningen visar, genom observationer och samtliga intervjuer, att lärarna ger eleverna ett aktivt lärarstöd exempelvis genom att ge tydliga instruktioner, fånga upp frågor, ge förklaringar och säkerställa att eleverna förstår. Eleverna beskriver att det finns mycket hjälp att få på skolan och att lärarna förklarar utifrån varje elevs behov, att lärarna ger exempel och förklarar på andra sätt om eleverna inte förstår i första läget. Vid observationerna konstaterade inspektörerna att de flesta eleverna hade lätt att komma igång med sitt arbete.

Undervisningen är strukturerad och utgår från läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Av intervjuer med lärare och elever samt lektionsobservationer framgår att lärarna klargör syfte och mål med lektionen eller arbetsområdet. Granskningen

visar att lektionerna har en tydlig struktur med inledning, logiskt och sammanhängande flöde och gemensam avslutning, även om lärarna genomför detta på olika sätt. Lektionerna avslutas i en del fall med korta reflekterande sammanfattningar av vad eleverna lärt sig och gjort bra under lektionen, eller något som varit problematiskt och som läraren därför vill lyfta igen med hela gruppen, i en del fall med att läraren upplyser om innehållet i nästföljande lektion eller att läraren använder avslutningen till att utvärdera hur undervisningen fungerat. Elevernas svar i Skolenkäten våren 2019 indikerar också att undervisningen har en struktur och ett upplägg som hjälper dem att veta vad de ska göra och lära under lektioner samt vad som krävs för att nå kunskapskraven. Eleverna vid skolan hade avseende området *Veta vad som krävs* en mer positiv uppfattning jämfört med samtliga medverkande skolenheter.⁵

Stimulans och utmaningar i undervisningen

Granskningen visar att lärarna utifrån sin kännedom om elevernas behov och förutsättningar strävar efter att anpassa innehåll och arbetssätt i undervisningen för att alla elever ska utmanas på bästa sätt. För de elever som behöver, görs extra anpassningar av undervisningen. Av observationerna framkom att lärarna gav eleverna uppgifter med rimliga och utmanande krav och därigenom gav eleverna möjlighet att känna sig kompetenta. Lärarna arbetar aktivt för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära och har höga förväntningar på eleverna utifrån elevernas kunskapsnivå. Såväl lärare som elever ger uttryck för en skolkultur som kännetecknas av goda relationer och acceptans för att det i lärande och utveckling ingår att få göra fel. Under de lektionsbesök som genomfördes observerades flera exempel där lärare berömde, uppmuntrade och bekräftade elevers arbetsinsats eller prestation samt att lärarna på ett positivt sätt förmedlade att det krävs övning och tar tid att lära sig. Exempel på ett positivt och tillåtande förhållningssätt visade sig även på så sätt att flera elever berömde och uppmuntrade varandra när de arbetade självständigt i grupp eller par.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna görs delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen och sitt eget lärande. Eleverna är med och tycker till när lärarna planerar undervisningen och de uppger att de är nöjda med att lärarna tar ansvar för att eleverna får en välplanerad undervisning. Lärarna uppger att eleverna utifrån givna ramar för ett arbetsområde kan vara delaktiga och får göra vissa val, exempelvis vara

⁵ Indexvärdet för eleverna vid skolenheten var 6,8 inom området jämfört med snittet för samtliga medverkande skolenheter som var 6,4 (indexvärde 0–10).

med och påverka arbetssätt, examinationsform samt i vilken ordning och i vilket tempo vissa moment ska genomföras. Lärarna utvärderar undervisningens utformning med eleverna på olika sätt, i varierad omfattning och med varierande metoder. Exempel på metoder som används är enkäter, lärare ställer frågor till elever och det förs dialoger mellan lärare och elever, lärare läser av sina grupper och märker på elevernas frågor om undervisningen varit väl anpassad och på rätt nivå eller inte.

Av intervjuer med lärare och elever samt lektionsobservationer framgår att lärarna på olika sätt erbjuder undervisningssituationer som syftar till att ge eleverna strategier för eget lärande och att göra eleverna mer delaktiga i sitt eget lärande så att de kan ta ett större personligt ansvar. Av intervju med lärare framgår att ett sätt att göra eleverna delaktiga i sin egen utbildning, och på så sätt kunna ta ett personligt ansvar för sitt eget lärande, är att lärarna ser till att undervisningens struktur är tydlig och att sammanhanget kommuniceras till eleverna. Andra exempel är individuell skriftlig eller muntlig feedback till elever. Rektor identifierade inför läsåret 2018/19, utifrån förhållandevis låga enkätresultat, delaktighet och inflytande som ett utvecklingsområde och skolan arbetar sedan dess med detta. Denna termin med fördjupade analyser av enkätresultaten och vad eleverna lägger i begreppet delaktighet, i syfte att identifiera vad inom området som ytterligare kan förbättras och vilka insatser som då krävs för att åstadkomma den förbättringen.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan i *hög utsträckning* uppfyller kvalitetskriterierna inom området *Undervisning*.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i *hög utsträckning* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att det finns ett samlat arbete med att skapa och upprätthålla studiero på skolan och att eleverna involveras i arbetet. Vidare bedrivs ett medvetet och aktivt arbete för att skapa trygga skolmiljöer. Arbetet har sin grund i personalens medvetenhet om hur trygghet och bemötande påverkar

lärandet och bygger på uppföljning och analys av elevernas uppfattningar om tryggheten.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Arbetet med att skapa och bibehålla studiero

Skolinspektionen anser att det samlade arbetet med att skapa och upprätthålla studiero till stor del består av skolans gemensamma arbete med bemötande och ledarskap i klassrummet samt arbetet med god struktur och aktivt lärarstöd i undervisningen (se under område *Undervisning*). Till det samlade arbetet hör även upprätthållande av en skolkultur som enligt eleverna kan beskrivas som att alla elevers vilja att lära sig och göra sitt bästa ger lärarna förutsättningar att fokusera på att undervisa. Såväl elever och lärare som rektorn och elevhälsa är överlag nöjda med studieron. Även resultaten från Skolenkäten för elever i år 2 våren 2019 bekräftar den bilden. Elevernas samlade index inom området *Studiero* ligger högre än indexvärdet för samtliga skolor i enkätomgången och högre än vid förra tillfället som skolan deltog i enkäten.⁶ Beskrivningen av studieron och det arbete som görs för att skapa och upprätthålla den bekräftas också av genomförda observationer där studieron var god. Vid samtliga lektioner hade lärarna ett lugnt och respektfullt bemötande gentemot eleverna. Eleverna gavs löpande möjlighet att komma till tals under lektionerna, och läraren lyssnade och bemötte eleverna på ett respektfullt och många gånger nyfiket sätt. Observationerna visade vidare på ett tryggt lärandeklimat där elever vågade uttrycka sig och svara på frågor inför varandra och i helklass, oavsett kön. Under alla lektioner observerades ett tydligt ledarskap, exempelvis genom att det var lärarna som bestämde med vem/vilka eleverna skulle arbeta.

Arbetet med att skapa en trygg miljö

Skolan bedriver ett medvetet arbete med att skapa trygghet för eleverna, främja trygga skolmiljöer och förebygga otrygghet. Den goda skolmiljön kan, enligt Skolinspektionen ses som ett resultat av ett samlat arbete kring bemötande och ledarskap i klassrummet och trygghetsskapande aktiviteter. Bland personalen finns en medvetenhet om trygghetens betydelse för lärandet samt vikten av goda relationer och ett respektfullt bemötande för att skapa trygghet. Arbetet bedrivs exempelvis genom att; ta tillvara elevernas åsikter i skolans olika forum, genomföra gemensamma

⁶ Eleverna skattar ett värde på 6,6 och vid förra tillfället 6,0. Motsvarande indexvärde för enkätomgången var 6,0 jämfört med 5,9. Kvinnor vid skolenheten Åre har i högre utsträckning än män angivit att de har studiero, indexvärde 7,0 jämfört med 6,4. Motsvarande indexvärde för samtliga skolor i enkätomgången var för kvinnor 5,8 och för män 6,1.

aktiviteter som exempelvis skolteman, fjällturer och friluftsdagar, vara många vuxna där eleverna är, introduktionsdagar för elever i år 1 samt aktivt arbete med trivselregler och plan mot diskriminering och kränkande behandling under mentorstid. Granskningen visar att trygghetsskapande insatser bland annat baserar sig på kontinuerlig kartläggning av elevers upplevelse av tryggheten. Skolan använder sig av elevenkäter och frågor under olika elevforum, utvecklingssamtal och hälsosamtal. Skolinspektionen uppfattar att rådande skolkultur genomsyras av goda relationer mellan alla kategorier, såväl elever som personal, en gemensam värdegrund där det tydligt framgår ett fokus på allas lika värde och att man ska behandla varandra väl. Att skolan är liten och det faktum att alla känner varandra bidrar enligt alla intervjugrupper till trygghet och hög trivsel. Ett resultat av detta är enligt rektorn att elever och personal trivs, att det är få elevavhopp och låg personalomsättning. Ett exempel på gott skolklimat är att elever kan glömma telefonen utanför sitt skåp utan att den försvinner. Det bekräftas även av resultaten från Skolenkäten för elever i år 2 våren 2019 där det framgår att indexvärdet i området *Trygghet* ligger högre än indexvärdet för samtliga skolor i enkätomgången och högre än vid förra tillfället som skolan deltog i enkäten.⁷

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan i *hög utsträckning* uppfyller kvalitetskriterierna inom området *Trygghet och studiero*.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 25a § skollagen

8 kap. 2-3 och 3f §§ gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i *flera delar*, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att rektorn endast i begränsad omfattning analyserar skillnader i bedömning mellan olika kurser och program. Analyser av eventuella skillnader sker enbart mellan resultat på nationella kursprov och kursbetyg och utan dialog med betygsättande lärare. Rektorn ser till viss del till att

⁷ Eleverna skattar ett värde på 9,0 och vid förra tillfället 7,9. Motsvarande indexvärde för enkätomgången var 8,2 jämfört med 8,3. Män vid skolenheten Åre har i högre utsträckning än kvinnor angivit att de är trygga, indexvärde 9,3 jämfört med 8,7. Motsvarande indexvärde för samtliga skolor i enkätomgången var nästintill lika för män och kvinnor, 8,3 och 8,2.

lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och ger endast i viss mån lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar för att säkerställa likvärdigheten. Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn inleder ett utvecklingsområde i denna del.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Rektorns uppföljning och analys av lärarnas bedömning och betygssättning

Granskningen visar att rektorn i begränsad utsträckning följer upp och analyserar lärarnas betygssättning. I intervju med rektorn framkommer att rektorn enbart följer upp hur resultaten på nationella kursprov korrelerar med kursbetygen. Några analyser av eventuell avvikelse tillsammans med lärare genomförs dock inte systematiskt. Skolinspektionen understryker därför att för att kunna ta ett samlat ansvar för att bedömningar och betygssättningar är korrekta och likvärdiga behöver rektor organisera analysarbetet och leda diskussioner med lärare och övrig personal. Rektorn bör, tillsammans med lärarna, följa upp betyg och resultat på nationella prov inom skolenheten så att det vid behov blir möjligt att vidta åtgärder som skapar förutsättningar för mer rättvisande och likvärdiga betyg. Vidare bör rektorn se till att det finns förutsättningar att fördjupa analysen inom den egna skolenheten, för att kunna följa upp och analysera betygen inom, och mellan, kurser och elevgrupper.

Förutsättningar för lärarna att kvalitetssäkra sin bedömning och betygssättning

Rektorn ger i viss mån lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar för att säkerställa likvärdigheten. Granskningen visar att det saknas systematik och rutiner för att kvalitetssäkra bedömningar och betygssättning när det gäller obehöriga eller nyutbildade lärare. Det avsätts dock tid för lärares rättning och sambedömning av obligatoriska nationella prov. För lärare i övriga kurser samt lärare utan ämneskollegor finns få eller inga möjligheter att kvalitetssäkra sina bedömningar med kollegor. Rektorn ser till viss del till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Rektorn har ordnat så att lärarna har fått föreläsning om hur plagiat och fusk kan upptäckas genom användandet av viss programvara och gett lärarna tillgång Skolverkets bedömningsstöd. Rektorn utövar dock svag styrning av i vilken omfattning lärarna ska kvalitetssäkra sina bedömningar och det medför att det skiljer sig mellan olika kurser i vilken utsträckning lärarna använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Alla lärare ska använda plagiatkontroll men därutöver är det upp till varje lärare om de exempelvis vill använda bedömningsstöd eller sambedöma med kollega (förutom vid rättning av obligatoriska nationella prov och gymnasiearbetet). Det framgår också av granskningen att flera lärare på eget

initiativ använder nationella prov på kurser där det inte är obligatoriskt för att stämma av om betygsättningen är likvärdig.

Trots att rektorn avsatt tid för att kollegialt arbeta med Skolverkets allmänna råd om betyg och betygsättning uppger både rektorn och lärarna att det finns behov av fortsatta insatser. Rektorn har identifierat att betygsättningen inte är likvärdig inom skolenheten och att det finns variationer i hur lärarna tolkar och använder kunskapskrav vid bedömning, att de använder olika "måttstockar".

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan uppfyller kvalitetskriterierna *i flera delar* inom området *Bedömning och betygsättning*, men att utvecklingsområden finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger alla lärare förutsättningar att samverka kring bedömning och betygsättning samt ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och sätta likvärdiga betyg.

Granskningen visar att rektorn med ett tydligare syfte och mer strukturerat behöver initiera samtal om bedömning och betygsättning på en övergripande nivå i syfte att åstadkomma kollegial samsyn och säkerställa att skolans lärare kvalitetssäkrar sin egen betygssättning. De diskussioner och samtal som redan förts behöver kompletteras med fördjupande kollegiala diskussioner om likvärdig bedömning och tolkning av kunskapskraven för betyg A, C och E samt hur elevarbeten bedöms och vägs ihop så att det kan säkerställas att bedömningar är likvärdiga och görs utifrån kunskapskrav och oberoende av person.

Betygsättningen ska vara rättssäker för eleverna samt vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Rektorn har ett ansvar för att skapa förutsättningar för lärare så att de bedömningar av elevernas kunskapsutveckling som lärare kontinuerligt gör och att de betyg som lärare sätter vid varje kursavslut är likvärdiga. Lärarna behöver ges förutsättningar att kvalitetssäkra sin bedömning och betygsättning på olika sätt och med hjälp av andra lärare, både inom och mellan skolor. Rektorn har en betydelsefull roll för att skapa dessa förutsättningar, och ibland behöver huvudmannen bistå rektorn med att organisera arbetet mellan skolenheter.

Det finns olika metoder att använda för arbetet med att kvalitetssäkra bedömningar. Genom kollegiala diskussioner kan lärarna ges förutsättningar att skapa

samstämmighet kring hur styrdokumentet tolkas och hur elevprestationer bedöms och vägs ihop. Att lärare har en samsyn kring de kunskaper som är väsentliga i ett ämne är en utgångspunkt för ämnesdidaktiskt välgrundade val. Detta underlättar lärarnas möjlighet att tolka kunskapskraven i relation till ämnets syfte, centrala innehåll och den undervisning som har bedrivits. Det stärker också lärarnas samsyn kring hur underlag från bedömningssituationer kan utvärderas allsidigt vid bedömning och betygssättning. För att se till att lärarnas samverkan kring bedömningsfrågor utgår ifrån kursplanernas krav, forskning och beprövad erfarenhet kan rektor exempelvis delta i möten då lärare diskuterar bedömning, ge tydliga instruktioner till samtalsledare, ge i uppdrag till förstelärare eller utforma tydliga mötesstrukturer.⁸ Ett ytterligare sätt att öka likvärdigheten i lärarnas bedömning och betygssättning är att använda nationella prov och Skolverkets bedömningsstöd. Skolverket har tagit fram bedömningsstöd som lärare bör använda sig av, även om inte alla är obligatoriska.⁹

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn ytterligare utvecklar arbetet med strukturerade kollegiala diskussioner i syfte att utveckla lärarnas bedömarkompetens. Arbetet bör innehålla såväl generella som ämnesspecifika diskussioner i syfte att åstadkomma kollegial samsyn och säkerställa att skolans lärare kvalitetssäkrar sin egen bedömning i alla ämnen. De diskussioner och samtal som redan förs behöver kompletteras med fördjupande kollegiala diskussioner om likvärdig bedömning och tolkning av kunskapskraven för kunskapskraven för betyg A, C och E. Sådana diskussioner och analyser kan bidra till att lärare utvecklar sin bedömarförmåga och förtrogenhet med kunskapskraven och främjar därmed en likvärdig och rättvis bedömning av elevernas kunskaper. Skolverkets nationella skolutvecklingsprogram och webbkurs om bedömning och betygssättning innehåller material som kan vara användbart i arbetet.¹⁰ Skolinspektionen rekommenderar också att rektorn tydliggör och säkerställer att lärarna använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Exempelvis genom användning av bedömningsstöden i de kurser där sådana erbjuds. För att ytterligare öka kvaliteten i ett sådant arbete bör även utbyte ske mellan skolor, särskilt vid små skolenheter som denna.

⁸ Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2018:247) Betyg och betygssättning.

⁹ Se www.skolverket.se och flikarna "Prov och bedömning" – "Bedömning" – "Bedömningsstöd". Se också aktuell information på Skolverkets hemsida för vilka bedömningsstöd som är obligatoriska och inte.

¹⁰ www.skolverket.se och flikarna "Skolutveckling", "Kurser och utbildningar", "Betygssättning årskurs 7–9, gymnasieskolan och vuxenutbildningen – webbkurs", "Artiklar till webbkurser om bedömning och betygssättning"

På Skolinspektionens vägnar

X Stina Linder

Beslutsfattare
Signerat av: Stina Linder

X Ulrika Holm

Föredragande
Signerat av: Ulrika Holm

I handläggningen av ärendet har även utredare Robert Sondell och undervisningsråd Agnetha Burström medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Tre gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 5 och 6 november 2019. Besöket genomfördes av Ulrika Holm och Robert Sondell.

Jämtlands Gymnasium Åre tillhör, sedan 1 juli 2017, den offentliga huvudmannen Jämtlands gymnasieförbund och är centralt belägen i Järpen där huvuddelen av undervisningen bedrivs. Enheten Åre omfattar fyra studieförberedande program samt Åre Skidgymnasium med riksintag (RIG). Programmen är ekonomiprogrammet, naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet. Skolenheten Åre har vid tidpunkten för tillsynen 185 elever och leds av en rektor. I samma lokaler finns även enheten Åre 2 som leds av en annan rektor. Andel legitimerade lärare med behörighet var läsåret 2018/2019 44,6 procent jämfört med rikets 81,4 procent.

I Skolinspektionens skolenkät för elever i år 2 från våren 2019 framgår att indexvärdet i området *Studiero* och området *Trygghet* ligger högre än indexvärdet för samtliga skolor i enkätomgången och högre än vid förra tillfället som skolan deltog i enkäten. I området *studiero* skattar eleverna ett värde på 6,6 och i området *trygghet* skattar eleverna ett värde på 9,0. Motsvarande indexvärde för samtliga medverkande skolenheter var 6,0 respektive 8,2. Kvinnor har i högre utsträckning än män angivit att de har *studiero*, indexvärde 7,0 jämfört med 6,4. Män har i högre utsträckning än kvinnor angivit att de är *trygga*, indexvärde 9,3 jämfört med 8,7.

Indexvärdet i områdena som *Grundläggande värden på skolan* och *i undervisningen/lärandet* ligger högre än indexvärdet för samtliga skolor i enkätomgången och högre än vid förra tillfället som skolan deltog i enkäten. I området *Grundläggande värden på skolan* skattar eleverna ett värde på 8,4 och i området *Grundläggande värden i undervisningen/lärandet* skattar eleverna ett värde på 7,5. Motsvarande indexvärde för samtliga medverkande skolenheter var 7,4 respektive 6,4. Mycket små eller inga skillnader finns mellan kvinnors och mäns svar. Det ligger i linje med samtliga medverkande skolenheter.

Enligt Skolverkets officiella statistik för 2018/19 framgår att det genomsnittliga betygspoängen för avgångselever (i minst 2500 poäng) för elever från skolenheten Åre på högskoleförberedande program var 15,4. Motsvarande resultat i riket var 14,9.

Andelen avgångselever med gymnasieexamen på högskoleförberedande program var läsåret 2018/19 totalt på enheten 100 procent att jämföra med rikets resultat som var 91,9 procent.